

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

R.P. Richardi Lyncei ... Vniversa Philosophia Scholastica

Complectens Dialecticam, siue Scientiam de Veritate, in decem libros
distributam

Lynch, Richard

Lvgdvni, 1654

X. Superioris instituti prosecutio, & aliqualis Scoti defensio.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-95210](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-95210)

partibus probabilis est, & à nobis in physica ex professo demonstrabitur. Interim sufficiant quæ supra aduersus Thomistas disseruimus, ea enim meo iudicio manifestè ostendunt, esse cognitum non distinguì à cognitione, & re ei subiectà, & nisi illas nihil aliud complecti.

81 Quartum argumentum sententiæ Scoticæ difficultatem potius quam probabilitatem conciliat: id enim contendit ex actibus nostris aliquid refluere in obiecta cognita, quod eis intrinsecè inhærear. Quam vero absonum, imo etiam ridiculum hoc sit, pleraque decursu capitis sexti satis manifestant. Quintum argumentum haud magis premit, concessio enim eius antecedenti, consequentia nulla prorsus est: nam dari medium aliquod negatiuum inter omne ens reale, & rationis, nimirum carentias rerum absque vlla fictione æternas, vel ipsa ratio in argumento adducta ostendit, vt alias in metaphysica adducendas prætermittam: Cæterum nulla ratio afferri potest, quam propter admittendum sit medium illud positium inter quoduis ens reale, & rationis: reiciendum igitur est, ne saltem multiplicentur entitates sine necessitate, aduersus quàm omnes philosophi opinantur. Quam ob rem, licet prædictam Scotistarum opinionem hunc in modum refellere, & quæ latius dicta sunt veluti in summam redigere: si daretur illud esse diminutum inter omne ens reale, & rationis medium, beneficio cuius res omnis dicatur cognita, per aliam formam intellectus cognosceret, & obiecta essent cognita; item redundaret aliquid ex actibus nostris in obiecta cognita eis intrinsecum: plurificarentur itidem entitates sine necessitate. Hæc autem absurda sunt, ergo & illud vnde sequuntur.

C A P V T X.

Superioris instituti prosequutio, & aliqualis Scoti defensio.

82 **N**on obstant, quæ superiori capite disseruimus aduersus Scotistas, quominus medium aliquod positium inter omne ens reale simpliciter, ac propriè sumptum, & ens rationis fictum admittamus, atque eiusmodi medium Dialecticæ formale obiectum esse tueamur. Huius placiti explicatio, & probatio sit ista, quæ sequitur: Relatio siue denominatio extrinseca cogniti genericè, specificè, alterè, in cognitione, & eius subiecto, circumscripro quouis alio, consistens, tametsi sit ens reale per accidens, siue in plurali, vt cap. præcedenti fusè ostensum manet; Cæterum non est ens reale simpliciter, ac propriè, nec etiam est ens rationis fictum; talis autem relatio, siue denominatio est obiectum formale dialecticæ; aliquod ergo medium inter ens reale simpliciter sumptum, & ens rationis, quod neutrum quidem sit, Dialecticæ formaliter obicitur. Minor argumenti ex dictis hoc tractatu constat: Maior etiam, quoad secundam eius partem: nam si cognitio suapte natura vera, & realis, obiectum etiam absque vlla fictione, aut falsitate cognoscat, intelligi quidem nequit, quo iure, pæctove denominatio cogniti, tum præsertim sit ens rationis fictum.

83 Quod autem denominatio illa cogniti non sit simpliciter ens reale, quæ erat prior maioris pars, hunc in modum suadetur; vt complexum aliquod sit simpliciter, & propriè ens reale, extrema illius debent verè, & propriè vniri, sed cognitio, & eius

obiectum non vniuntur vera, & propria vnione, sed dumtaxat intentionali, adeoque impropria, & metaphorica, vt aduersus multos Thomistas nostri merito tuentur, complexum igitur cognitionis, & rei cognitæ, siue quod recidit in idem, denominatio, ac relatio cogniti simpliciter, & propriè ens reale non est. Proxima maior probatur; tum quia reale non solum extremis, verum etiam eorum vnione, vel identitate constat; at quando extrema non sunt realia, sed ficta, complexum eorum nequit esse simpliciter ens reale: si quando ergo vnio extremorum realium realis, ac vera non fuerit, complexum etiam gradum entis realis simpliciter, ac propriè sumpti nequitquam obtinebit. Tum etiam, quia complexum siue aggregatum subiecti verè albedinis, & fictæ vtrinque vnionis non est simpliciter ens reale, nec vera denominatio albi, aliàs ad dealbandum parietem sufficeret, si vnionem albedinis alibi existentis cum eo tamen fingerem: at non alia de causa id euenit, nisi quia vnio vera, & realis non est. tum denique, quia Hircoceruus v.g. simpliciter, & propriè ens reale non est, præcisè, quoniam vnio, & identitas, qua hircus, & ceruus in eandem substantiam coalescunt, nec vera est, nec realis, estd extrema vera, & realia citra dubium sint.

Argumento secundo ad homines, vt aiunt. Complexio, siue aggregatio actus liberi creati, & diuinæ prohibitionis, non est propriè ens reale; hoc enim semper comitatur aliqua perfectio, & bonitas; eiusmodi autem complexio, siue denominatio prohibiti à Deo, non est perfectio, aut bonitas simpliciter sumpta, vt pote, quæ nullatenus est amabilis à Deo, qui si amaret actum liberum creatum, à seprohibitum, aliquid vtiq; moraliter malum amore prosequeretur, quod tamen nefas. Item talis complexio diuinæ prohibitionis, & actus prohibiti non est ens rationis fictum; igitur inter hoc, & ens reale simpliciter sumptum media est, & vtrinque interiacet; similiter ergo complexio eiusdem actus creati, & diuinæ seu creatæ cognitionis, eum cognitum denominans, quatenus ita eum denominat non est simpliciter ens reale, neque etiam simpliciter ens rationis, sed inter vtrumque media. Quod autem de denominatione prohibiti à Deo actum liberum creatum afficiente assumpsimus, doctrina est aliquorum Theologorum, ea ratione explicantium, quanam sit malitia peccati, & quatenus cum bonitate singularum eius partium cohæreat, totum ipsum peccatum, omnis bonitatis expers esse.

85 Quod si quis respondeat, id interesse inter actum liberum à Deo prohibitum, & eundem à Deo vel etiam creatura cognitum, quod prior denominatio à Deo amabilis non sit, imò summè detestabilis, Deus enim actum liberum à se prohibitum, si vellet illicd peccatum amaret, & intenderet, vt dictum est, posterior verd denominatio, à Deo amabilis sit: Proinde illa bonitate, & consequenter entitate, ac realitate destituta est, hæc vero, vti bonitate, sic etiam entitate, & realitate prædita erit. Quod si quis, inquam, hoc respondeat, poterit non agrè refelli: primò, quia non minus vnitas, quam bonitas entitatem, velut eius proprietas consequitur; denominatio autem prohibiti, siue prohibitum, quatenus prohibitum est, defectu bonitatis, siue amabilitatis non est simpliciter ens reale, sicuti conceditur; simili ergo modo, ac pari iure denominatio cogniti, siue cognitum quatenus cognitum est nequitquam erit ens reale, si propriè loquamur, si non defectu bonitatis, at defectu vnitatis, quem

quem supra probatum reliquimus. Rursus si quod multi tuentur, & in præfens supponi debet, & etiam solet disputandi gratia, si inquam cognitio, & volitio Dei, virtualiter intrinsecè non distinguantur, profectò in actu à Deo simul prohibito, & cognito, esse prohibitum, & esse cognitum virtualiter indistincta erunt: actus enim Dei prohibens, & actus cognoscens non distinguuntur, quanquam alter ad diuinam voluntatem, alter ad eius intellectum attineat: obiectum etiam vtriusque actus, nempe actus creatus est omnino idem; vtriusque ergo complexi, scilicet cogniti, & prohibiti, singulae partes singulis collatae, sunt omnino indistinctae, vtrumque ergo complexum erit omnino idem, atque indistinctum; vel vtrumque igitur erit ens reale, vel neutrum, non vtrumque, vt admittitur, ergo neutrum.

86 Obiicies tamen primo: obiectum dicitur realiter cognitum: denominatio ergo, siue relatio cogniti, simpliciter ens reale est. Respondeo vt obiectum dicatur realiter cognitum, abunde est, si esse cognitum sit ens reale per accidens, tale autem esse non diffitemur: Item satis, superque est, vt constituatur intrinsecè per formam realem, nempe cognitionem intellectui immanentem, ita autem constitui saepe sapius docuimus. Rursus secundò Respondeo, eo argumento ne probari esse cognitum esse ens reale per accidens, formae reali intrinsecè constitui: Res enim dici potest realiter cognita, (nisi aliunde obster) hoc solo quod connotet ens reale videlicet cognitionem, vnde exoritur, quin necessum sit, vt ipsa denominatio cogniti, intrinsecè, & essentialiter sit ens reale, haud aliter, ac res dicitur destrui realiter, non quod destructio sit ens reale, etiam per accidens, sed quod sit destructio entis realis, illudque connotet, & ab esse ad non esse transferat. Hinc tamen non fit, hunc actum, *homo est animal rationale*, dici posse realem definitionem, etiam si in se sit ens rationis pro formali, & non ens reale, nimirum quia connotat, & explicat veram, ac realem essentiam hominis contra quam superius aduersus Thomistas arguebamus, namque realis cognitio definiens ens rationis est vera, & realis definitio; at non quia connotat, aut explicat ens reale: ergo quia ipsa in se est ens reale; idem igitur de definitione hominis, & quauis alia dicendum.

87 Obiicies secundò: inter esse, & non esse querere medium est, quod aiunt, nodum in scirpo querere, cum nihil videatur exploratius, quam eiusmodi medium prorsus repugnare, & esse, ac non esse immediata esse: atqui ens reale simpliciter sumptum est esse, & ens rationis fictum non esse; fieri ergo nequit, vt esse cognitum genericè, specificè, aliove quouis modo dialectico, neque sit ens reale simpliciter, neque ens rationis fictum; sed vtrumque medium, quodque ad neutrum extremum desleat.

88 Sed hoc argumento, si cuius est momenti, fiet vtique carentiam cuiusvis rei, haud esse medium inter ens reale simpliciter, & ens rationis fictum, quo nihil fingi potest magis absurdum. Deinde, vt alias instantias omittam, præcisè respondeo inter esse simpliciter, & non esse simpliciter nullum interici medium, vti argumentum rectè supponit; hinc tamen haud scite inferri ens reale proprium, & ens rationis fictum immediata esse: quamobrem, etsi esse cognitum nequeat esse medium inter esse simpliciter, & non esse simpliciter, sed potius habeat non esse simpliciter, vt è vestigio ostendam, nihilominus inde non efficitur, quod inter ens reale proprium, propriumque, ac fictitium ens rationis medium esse nequeat. Porro autem ex hoc, quod esse, & non esse

simpliciter sint immediata, eandem immediationem non sequi inter ens reale proprium, ac simpliciter tale, & ens rationis commentitium, argumento quidem ex diametro contrario suaderi potest; nam id, quo aduersarij vtuntur perperam assumit *non esse simpliciter* claudi carceribus solius entis ficti, quasi præter hoc aliud nihil habeat non esse simpliciter; oppositum etenim verius est, vt patet cum in carentiis rerum, tum etiam quodammodo in differentiis entis, tum denique in quouis ente reali per accidens: huiusmodi namque ens, cum non sit vnum, sed multa, non tam ens est, quam entia, adeoque non est ens simpliciter, sed dumtaxat secundum quid, vt liquida ratione tradunt B. Thom. 1. part. quæst. 11. art. 1. ad 2. Caietanus, & alij Thomistæ ibidem: Item P. Suarez 1. metaph. disp. 4. sect. 4. & cum eo nostrorum innumer. Quapropter quando esse cognitum est ens per accidens, & entium cumulus quidam, haud erit simpliciter ens, sed simpliciter non ens, ac proinde quam rationem medij non obtinet inter esse, & non esse simpliciter, eam tamen inter ens reale proprium, propriumque ens rationis adipiscitur.

89 Obiicies tertio, relatio prædicamentalis, est relatio realis, adeoque simpliciter est ens reale: nihilominus est ens per accidens, & in fundamento, & termino inuicem extrinsecis, & realiter inunitis, realiter consistit: quamquam ergo esse cognitum sit ens per accidens, erit tamen simpliciter ens reale. Confirmatur, quoniam relatio cogniti, siue sciti non minus, quam relatio scibilis est relatio prædicamentalis tertij generis, hæc ergo cum sit relatio realis, talis etiam erit vtrique illa denominatio, ac proinde ens reale. Respondeo, relationem prædicamentalem esse relationem realem propter id, quod à parte rei existit absque vlla fictione, aut etiam cogitatione nostra: hoc autem pacto vt existat, necesse non est vt sit ens reale per se, & simpliciter, sed per accidens, & se undum quid. Hinc ad confirmationem liquet.

90 Obiicies quarto, habitus nempe esse vestitum, armatum, aut calceatum est simpliciter ens reale, ergo & esse cognitum; quid enim magis habet vna denominatio, quam alia, quando vtrique est per accidens neque non extrinsecis, haud enim indumenta nostra nobis vniuntur, sed, tantum nos exteriori circumstant. Quod autem habitus sit simpliciter ens reale claret, quoniam ens reale simpliciter sumptum dissecatur in decem prædicamenta, quorum vnum est habitus. Confirmabis hinc superiorem obiectionem; nam relatio est prædicamentum, vnum vtique è decem in quæ ens simpliciter sumptum diuiditur: tale ergo est relatio, & non ens per accidens, & secundum quid, vt superius diximus.

Prima huius argumenti responsio est, non ens simpliciter sumptum diuidi in decem prima genera, sed ens latius sumptum, & prout abstrahit ab ente simpliciter, & secundum quid; per se, & per accidens. Quod enim hæc abstractio sit possibilis, vsque adeo verum est, vt iuxta dicenda in metaph. lib. 5. tract. 2. cap. 8. ab ente reali, & solius rationis, ac fictitio vna quædam entis ratio abstrahatur. Verum, ne hinc præfens resolutio pendeat, dicito si lubet, secundo: diuisionem entis in decem prædicamenta, esse non prout abstrahit ab ente simpliciter, & secundum quid, sed prout vtrumque æquiuocè, & vagè complectitur; Cum enim iuxta plerosque ea diuisio non sit generis, & iuxta multos neque rationis vniuocæ; quid vetat eam esse æquiuocam, & disunctam, vt dictum est, ac tantum esse analogam aut vniuocam, quando ens reale magis contractè & propriè sumitur, atque ita sumptum cum nonnullis solum prædicamen

dicamentis onfertur? Tertia ac postrema argumenti responsio esto, ens simpliciter sumptum, præfate diuisionis diuifum esse; cæterum per aliqua prædicamenta proprie, & per alia improprie diuidi, quia licet omnia, & singula dicantur entia simpliciter, ea tamen locutio est impropria, nec metaphora caret. Hinc ad confirmationem constat.

91

Obicies quinto, Deus visus est vltima beatitudo, ac felicitas nostra; aut ergo ea denominatio visus est ens reale simpliciter, & sic quoduis aliud esse cognitum erit simpliciter ens reale, tametsi non in gradu adeo excellenti, nostræ enim rationes quibus oppositum contendimus in quouis esse cognito parem habent vim, si quam habent; aut eiusmodi denominatio visus non est simpliciter ens reale, atque ita nostra vltima felicitas non erit ens reale simpliciter, sed inter illud, & ens rationis fictitium media intererit, quin ad alterum magis quam alterum accedat. Tanti ergo non fuit, ex nihilo nos fecisse Deum, si ferme propter nihilum nos fecit, & non nisi hunc finem tot nostris laboribus, tot sollicitudinibus proposuit. Quod autem Deum esse visum ferme nihilum vocetur, quid mirum, si non est ens reale, sed duntaxat entis vmbra, ac tenue quoddam crepusculum quod inter esse, & non esse subluceat?

92

Respondeo, beatitudinem nostram duplicem esse, aliam obiectiuam, scilicet Deum ipsum; aliam formalem, nempe eius visionem: quas rectè distinxit Boëtius.

*Tu requies tranquilla pijs te cernere finis,
Principium, rector, dux, semita, terminus idem.*

Vtramlibet autem esse ens reale simpliciter, cum neutra in aggregatione vlla per accidens consistat. Cæterum vtramque beatitudinem tam obiectiuam quam formalem ei extrinsecam & inunitam, collectim sumptas, haud esse ens reale simpliciter, sed ens per accidens, & secundum quid: Hoc autem posterius tametsi ita se habeat, illud tamen prius sufficit vt propè nihilum non dicatur votorum nostrorum summa, laborum omnium meta, ac finis vltimus, ad quem aspiramus. Quin etiam, etsi singula felicitas nostra esset ens solum per accidens, & non tam ens, quam entium cumulus quidam, haud tamen idcirco dici deberet propè nihilum; hoc enim distinguitur non solum contra ens per se, ac simpliciter, sed etiam aduersus ens per accidens, & secundum quid; & è contrario, quod continet plura entia, eorumve quandam aggregationem, id à nihilo longa interstitione diffidet.

93

Tandem quibus probari solet, differentias entis esse simpliciter ens nō tātum in sensu reali, sed etiā in sensu formali, ea etiā pari momento videntur probare denominationem extrinsecam cogniti esse simpliciter ens reale, quoad verum aliquem sensum, quamobrem hæc potest esse sexta ac postrema obiectio, aut potius obiectionum stitula aduersus nostram sententiam: quæ tamen nec admoueri, nec à moueri, nec strui, nec destrui potest, donec in metaphysica de transcendentia entis, & rationum communium agamus. Et hæcenus de medio inter ens reale, & rationis, quod fortassis prout à nobis explicatum voluit Scotus; semper enim ens reale simpliciter & ens rationis extrema inuentæ à se mediata assignat: locum ergo relinquit, vt aggregatio cognitionis, & rei in quam fertur, sit esse medium & diminutum, quo de loquitur: quod autem ait hoc esse cognitum ac tenue principiatiuè tantum, non verò formaliter siue essentialiter esse intellectiōē, cognitiōemvè, adeoque ab ea distingui, intelligendum est non de distinctione adæquata, sed de inadæ-

quata quam nos vltro fatemur. Qui illud etiam adiciendum ducimus, hucusque disputata de medio inter ens reale & rationis intelligenda esse, iuxta vtriusque significationem magis vlitatam ac familiarem: cæterum interdum significare vtrumque ens apud sanctos Patres & Philolophos, præsertim antiquiores: ens nimirum reale, id quod est incommutabiliter, & necessariò: & ens rationis, siue non ens ex aduerso, id quod nullo modo est: quamobrem hoc pacto omnis creatura medium erit inter ens & non ens: quippe quæ nec est incommutabiliter, nec etiam non est omnimodis, sed potius simul est & non est: est commutabiliter, & ex contingenti: non est incommutabili & necessario modo. Atque ita dixit Plato Dial. 5. de Republica: *si quid autem ita se habet, vt sit & non sit, nonne medium erit, inter id quod est omnino, & id quod nullo modo est?* Et paulò infra: *si quid appareret tale, vt simul esset & non esset, illud inter verè ens & omnino non ens esset ponendum.* Et postea: *illud itaque nobis, vt arbitror, restat inueniendum, quod vtriusque sit particeps, ipsum scilicet esse & non esse, neutrumque illorum sincerè dici debeat.* Actandem paucis intercisis: *inuenimus igitur, vt videtur, quod multa illa qua multis pulchra, aut alia quoque modo existimantur, media inter omnino ens, & omnino non ens voluntur.*

TRACTATUS II.

De obiecto attributionis Dialecticæ.

CAPVT I.

*Veritatem actuum intellectus esse obiectum
attributionis dialecticæ, autoritate
probat.*

ANte aliorum sententias quid ipse sentiam in medium profero, ac statuo obiectum attributionis dialecticæ, & finem intrinsecum in quem tota refertur, esse veritatem actuum intellectus, eorumque conformitatem cum obiecto, qua hoc ita se habet quemadmodum ab iis representatur. Quamuis autem Scotistæ, Thomistæ, Nominales & reliqui scholastici præsertim à Magistri temporibus, huius sententiæ ne meminerint quidem, ea tamen antiquiores habet patronos. Illam sequitur Aristoteles. 1. topic. c. 2. vtilitatem dialecticæ commendans, eo quod per eam potentes ad vtraque dubitare, facile in singulis intuebimur verum & falsum; vbi discretionem veri à falso finem & subiectum dialecticæ esse haud leuiter insinuat. Illam etiam sequitur magister Aristotelis Plato in Menone ibi: *deceat profecto mitius & magis dialectico more respondere: est autem magis dialecticum non modo verum proferre sed iis illud rationibus approbare, quas & ille qui rogat nosse se proficitur.* & in Parmenide, Cæterum collige re ipsam diligentiusque te in ea facultate exerce, (nempe dialectica) qua inutilis esse videtur multis, & quedam garrulitas nuncupatur, dum inuenis es, alioquin te veritas fugiet. Ecce quatenus veritatem dialecticæ finem & subiectum præstituat. Idem docet in Philebo: cum enim Protagoras duceret, rhetoricam videri præstantiorem dialecticâ